מנעלים הפוכים · פיהן למטה ולמי של נכרי הם והפכו כדי שלא יכיל הרוחה: **מקום מנעלים בפוכים** · עיכר מקום הפיכתן בעפר שתחת המטה לשון מורי, לשון תחב מקום מנעלים מלא הפוך שבח ומלא את מנעליו במקום שלה ושלה במקום בעל התורה אור

ורחמנן עיקר דת"ל הפוך מיבעי ליה:

והלכתא כוותיה דרב · דתמר מין מחזיקין קלא מלא בעלים: **דפסיק** · שילא קול תחר לומר שקר הוא הלעז: **ולמי מסא** · תשובי הטיר ל"ל לומי דלא יתבי ולמי מלא ממרי בדדמי לשון מורי: **משום נדר לא יחזיר** · ומעמא מפרש התם בהשולח גט שאם תחזר לומר יחזיר שמא תלך זו ולא תכנס לתחר שניסת ויחזיר לה מדרה וימחר המגרש לילו שיתי יודע שיש היסר לגדר שגדרה שם היו עוסקים לי מלה מנה לא שייתי מגרשה שהיתה חביבה עלי ביותר ומשלא זה מבעל ניסו למפרע ושוקרו ובניה מן הסני ממזרים לפיכך לומרים לו מתחלה הוי יודע שהמוליא את חשתו משום גדר שגדרה לא יחזיר עולמית ואם היא חביבה עליך לא ובקש היתר לגדרה ולי מגרש לה מהשתא ולמי שעולה היא עליו ואם לא מצי עקר (לה) ניעור דבדברי שקר: **ומשום שם רע** · שילא עליה לא יחזיר כדפרישית טעמא שמא תבעל לאחר וילא קול על בעלה הראשון שבקר היה ויתמרמר המגרש וילמר לולו שייתי יודע שכן הוא שי: **כגם מהו שיוליף** · שם מחזילה מהו שנכופנו להוליף: **מניגה הנעשן כו'** · ואם נמי מפקיעה מבעלה לניין דהוליף משום שם רע גילה דעתו שהקול אמת ונאמרה לו כי היכי דלסריק לה הכא משום שהחזיק זה הקול בשכנסה: **הסם הוליפוך** · ב"ד שכתו עדי טומאה ותשורה לבועל מלמ"ל: **כבא הוליפה** · והלי לא יחזיר דכבר הוא: **ורבה בר נחמן מתני' נמי הוליפה תנן** · בלא עדים הלכך לא לשורה לבועל הלא משום לוזת שפתים מדברכן ותפ"ה קתני יולית: **ותכתי מי דמי הכא בעל** · החזירה ולין דבר זה מנוסה הוא: **הסם בועל** · כגום ודבר מנוסה הוא: **ת"ל שפיר דמי להדדי** · דהכא והכא מדרבנן הוא: **ולא היא אלא** · הוא כשכנס בועל תלומי למיימי לקול הרחמן שתמת היה הלעז שכל שכן כשהחזירה בעל בעולי בעולה לקלא לתמרין מדהחזירה קיש ליה בקלא חזר ובדק בקול רחמן של שם רע ומלא שלוט:

מתני' המביא גט ממדינת הים · לניך שיתמר בפי נכתב ובפי נתתם ועטמא מפרש בגיטין (דף כ.) לפי שלין בקיאים לעמה: **לא ישא את אחתו · הרגנוהו, הרגנוהו בית דין** · הוחיל ואחדיבורים שמכיון: **את, הרגנוהו, הרגנוהו בית דין** · הוחיל ועל עדותו היה נשמה ליכה לזות שפתים שמא עיניו נתן בה והעיד שקר לבל ילחק תחתה דלחמה בשמת בעל תחר: **ר' יהודה אומר הרגנוהו לא תגעל אחתו** · לקבל על פיו לפי שהוא מסיח עלמו לשם והתורה אמרה לא תשא שקר: **הרגנוהו תגעל אחתו** · לחתר ובגמרת בעי טעמא: **גמ' מכל מארץ ישראל** · המביא גט מחרל לין לניך לומר בפי נכתב ובפי נחתם · ודא מה דלא עילויה שמכיון · דכי חמר מת כעל"ה דשרו רבנן לחיוסובי לחתר לא עליה שמכיון: **דאמר מר** · בפרק החלם רבה (נקמן דף נג:) היינו טעמא דעד אחד נאמן להסיח חשה מסוס להיות מגופה דייקא עד שיודעת שמת בלילי ואחר כך נשתה: **מה בין גט למיתה** · בגמ' (ונן נקמן דף קיו.) תנן לף הבסים שאין נאמנות לומר "מת בעלה" בגון ממותה ונירתה וכא בעלה נאמנות להביא גיטה ולף על פי שלריכות לומר "בפני נכתב ובפני נחתם" ומה בין גט למיתה? **שלא שהכתב מוכיח** ולאו עלה שמכיון כל כך: **פלוני רבעני לאונסי כו' לסורגו** · לת הרובע: גזלן

מת הרגנוהו הרגנוהו · כיון דלפילו במת לא ישא לת לאמלות הוה לריך למיתני הרגנוהו ולפילו בהרגנוהו לאחר תנשא ולא תני ליה אלא מסום דר'יהודה מפליג בינהרגנוהו להרגנוהו: **הוא** · ואחר מלטפיפס- להולגו-: הקשה הר"ל מייסלבסוף פ"ק דמכות (דף ו. ושם) פריך הרוג ורבע יליל מלמע להרוג ורבע פסולים להעיד משום שוגא והכא מלמע לכשר משום ש"ר לא יחזיר (עלמא) [לשולם] לא אשכר לסיזהי בה קלקולא והלכך אם כגם אינו מוצ"א · וכן נראה מדברי הג' אלפס דאמר דשום קלקולא לא שייכא כאן דכיון דלמרי' ליה כשעת ניסוין דשום שו"ר לא יחזיר משום קלקולא אלא משום שוגא בעלמא ·

מנעלים הפוכים תחת המטה אמר רבי הואיל ומכוער הדבר תצא "מנעלים הפוכים" ליחזי דמאן נינהו? אלא "מקום מנעלים הפוכים" (תחת המטה א"ר הואיל ומכוער הדבר תצא) "והלכתא כוותיה דרב "והלכתא כוותיה דרבי, מישיא הלכתא אהלכתא: לא קשיא הא בקלא דפסיק הא בקלא דלא פסיק: קלא דלא פסיק ולא קלא דפסיק ואיכא עדים כרבי, וקלא דלא פסיק עד כמה? *אמר אביי – אמרה לי אם "דומי דמתא יומא ופלגא" ולא אמרן "אלא דלא פסק ביני וביני אבל פסק ביני וביני הא פסק, ולא אמרן אלא דלא פסק מחמת יראה אבל פסק מחמת יראה הוא *ולא אמרן אלא דליכא אויבים אבל איכא אויבים, אויבים הוא דאפקו ליה לקלא. *תנן התם "המוציא את אשתו: משום שם רע לא יחזיר, משום גנר לא יחזיר" שלח ליה רבה בר *הונא לרבה בר רב"נ ילמדנו רבינו כגם מהו שיוציא: א"ל תנינא הנטען על אשת איש והוציאה מתחת ידו אע"פ שבגם יוציא א"ל מי דמי התם "הוציאה" והכא "הוציאה" תנן, ורבה בר רב"נ מתניתין נמי מי לא תנן "הוציאה" תנן, אבל מי דמי הכא בעל, והתם בועל א"ל שפיר דמי אהדדי הכא אמור רבנן לא יכנוס ואם כגם יוציא ת"ש אמרי רבנן לא יחזור ואם כגם יוציא ולא היא התם אלמיה אלמיה לקלא הכא אמרינן קם ליה בקלא וליתיה: **מתני'** המביא גט ממדינת הים ואמר "בפני נכתב ובפני נחתם" לא ישא את אשתו "מת, "הרגנוהו" לא ישא את אשתו "רבי יהודה אומר "הרגנוהו" לא תנשא אשתו "הרגנוהו" תנשא אשתו: **גמ'** טעמא דמדינת הים דעליה קסמכינן אבל מא' דלאו עליה קסמכינן ישא את אשתו, והא 'מת' דלאו עליה קסמכינן דאמר מר *אשה דייקא ומינסבא וכתני' "לא ישא את אשתו? התם ליכא כתבא הכא אלא כתבא דתנן "מה בין גט למיתה שהכתב מוכיח: מת, הרגנוהו, הרגנוהו לא ישא את אשתו: הוא נידו דלא ישא את אשתו "הא לאחר תנשא *והאמר רב יוסף "פלוני רבעני: לאונסי הוא ואחר מצטרפין להרגו, לרצוני רשע הוא "והתורה אמרה "אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס, וכ"ת שאני עדות אשה דאקילו בה רבנן והא"ר מנשה

טעמי לתיתמת שריל לתם תיתת לעבד תיסורת לירסוסי הוי מירכם ותם תיתת לעבד תיסורת ניחת ליה לתיטול נרתה לר"י דהתם בתומרת עמתה תני כי מתני' דהתם דעלה קלי ותפ"ה שריל מהנהו טעמי תבל בתומרת טהורה תני שריל בלתו הכהו טעמי דהתם ותין לתמוה לתתי שריל כיון שתומרת עמתה הל תיתת לנפשה תחיכה לתיסורת דלפי שרלו תכמים שמתקלקלו הבשים ניתן עיניהם בתחר ורוב התומרות כן מקרות לכך גרתה להם להתירן: **הא** בקלא דפסיק · ומיהו רב גופיה תיים ליה ל"ם קלא דפסיק ול"ם קלא דלא פסיק: **ואכתי** מי דמי · בספרים ישנים לא גרסי ליה תלא גרסי ורבה בר (ג) נחמן הוליחה תני הכא בעל והכא *בועל תלמר הכא תמר לתר וכו' ועד תלא היא תיטות הוא וכי פירושו ורבה ב"ר נחמן הוליחה תני וניין דתני הוליחה והכא בעל והכא בועל הוליחה ולא בים דין ותפ"ה קתני במתני' ותם כגם יוליא ת"ה להתם בניטין (דף מה:) נמי תם כגם מוליא ויפה פשט רבה ב"ר נחמן ומסיק ולא היא טו' קס ליה בקלא לילימיה ומה שתמור שתחזיר לינו משום שסבורים העושה שתמורה לו משום שם רע להת סברי דקס ליה בקלא לילימיה משום קלקול לו משום פרילות כלתמרינן בגיטין וקשיא לר"י דהיכף היה מדמה לותה רבה ב"ר נחמן וכי תימא דלא יודע טעם זה דבהדיא מפרש 'הוציאה' תנן, ורבה בר רב"נ מתניתין נמי מי לא תנן "הוציאה" תנן, אבל מי דמי הכא בעל, והתם בועל א"ל שפיר דמי אהדדי הכא אמור רבנן לא יכנוס ואם כגם יוציא ת"ש אמרי רבנן לא יחזור ואם כגם יוציא ולא היא התם אלמיה אלמיה לקלא הכא אמרינן קם ליה בקלא וליתיה: **מתני'** המביא גט ממדינת הים ואמר "בפני נכתב ובפני נחתם" לא ישא את אשתו "מת, "הרגנוהו" לא ישא את אשתו "רבי יהודה אומר "הרגנוהו" לא תנשא אשתו "הרגנוהו" תנשא אשתו: **גמ'** טעמא דמדינת הים דעליה קסמכינן אבל מא' דלאו עליה קסמכינן ישא את אשתו, והא 'מת' דלאו עליה קסמכינן דאמר מר *אשה דייקא ומינסבא וכתני' "לא ישא את אשתו? התם ליכא כתבא הכא אלא כתבא דתנן "מה בין גט למיתה שהכתב מוכיח: מת, הרגנוהו, הרגנוהו לא ישא את אשתו: הוא נידו דלא ישא את אשתו "הא לאחר תנשא *והאמר רב יוסף "פלוני רבעני: לאונסי הוא ואחר מצטרפין להרגו, לרצוני רשע הוא "והתורה אמרה "אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס, וכ"ת שאני עדות אשה דאקילו בה רבנן והא"ר מנשה

פג א ב ג ד מיי' פ"ב מהלכות סוטה הלכה יג, יד טוש"ע אה"ע סי' יז סעיף ג:

פד ה מיי' פ"י מהל' גירושין הלכה יב סמג עשין לה טוש"ע אה"ע סימן י סעיף ג:

פה ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף ו:

[וע' היטב פוס' כתובות סג: ד"ה מהבל] נוסח ר"ת (קול ל' נשים) בסיק (קלא נא) פו ז מיי' פי"ג מהלכות גירושין הלכה יל טוש"ע אה"ע סימן יב סעיף ג: בורק לרבינו אשר מברלא

פז ח מיי' פי"ב מהל' גירושין הלכה י טוש"ע אה"ע סימן יז סעיף ז: אחלה תוא"ל קלקול נתעה ואתי לא

פח ט מיי' פי"ב מהל' עדות הלכה ב סמג לאוין ריד טוש"ע אה"ע סימן לד סעיף כו:

פט י מיי' שם פי"ג הל' ז סמג לאוין ריד טוש"ע אה"ע סימן לד סעיף ג: אות אותו אשתו ש"ר לא יחזיר אות אותה נדה – מן הדין אסור להחזיקה – יוצ"ל אם

תוספות חד מקמא (מיקה) יוצ"ל – דבדבר מכוער של ונות ליה למיתני מפקינן מבעל ב ד ב ר ס כ ו ע ר הוצאה לא מפקינן ותהם אפיקנא דלתפסידה כתובתה צריכה התראה אבל אי הדרא בה תהדר: תנן התם המוציא[את]אשתו משום שפרע משומנדר לא יחזיר ואיבעי לן כגם מהו שיוציא ולא אמרי' אינו מוציא ולא דמי למתני' דנפקין ההתם כיון דנסבה נפקין אלומי אלמה לקלילה הכא לשאת אשר קם ביה בקלא וליתיא איבא ד"ד (מיהא) תוא מילתא אלבא דרבי יהודה דאמר מעמא מאי דקסבר מעמא דמילתא משום קלקולא אם אינו מוציא כ"ש דאיכא קלקולא וכיון דקי"ל בלישנא קמא אם כגם מוציא וכ"כ הראב"ד ז"ל ואני אומר כיון דאמרו לה בשעת קדושין המוציא אשתו משום ש"ר לא יחזיר (עלמא) [לשולם] לא אשכר לסיזהי בה קלקולא והלכך אם כגם אינו מוצ"א · וכן נראה מדברי הג' אלפס דאמר דשום קלקולא לא שייכא כאן דכיון דלמרי' ליה כשעת ניסוין משמע

ע) נראה דל"ל כיון דלמרי' ליה כשעת ניסוין ולא תני עלה שמכיון כל כך · ומיהו לפי' הקונטרס ניחא דלא תני עלה משום דלא שכיח כולי האי ·